

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Cdo/44/2023
Identifikačné číslo spisu: 8315208053
Dátum vydania rozhodnutia: 14.12.2023
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Halušková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2023:8315208053.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyní 1/ M. O., rod. I., narodenej XX. Z. XXXX, H. - L., K. XXX/XX a 2/ mal. S. O., narodenej X. Q. XXXX, H. - L., K. XXX/XX, zákonne zastúpenej matkou M. O., bytom tamtiež, obidvoch právne zastúpených advokátkou JUDr. Kristínou Piovarčiovou, Košice, Štúrova 20, proti žalovaným 1/ Z. O., narodenej XX. Q. XXXX, N., E. XXX/XX, právne zastúpenej advokátkou JUDr. Janou Šepelovou, Humenné, Námestie slobody 13/25 a 2/ Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s., Bratislava, Dostojevského rad 4, IČO: 00 151 700, o ochranu osobnosti s náhradou nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Humenné pod sp. zn. 15C/357/2015, o dovolaní žalobkyní proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 10. marca 2022 sp. zn. 5Co/22/2021 takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 10. marca 2022 sp. zn. 5Co/22/2021, rozsudok Okresného súdu Humenné z 26. novembra 2020 sp. zn. 15C/357/2015 a uznesenie Okresného súdu Humenné z 21. októbra 2022 sp. zn. 15C/357/2015 v spojení s uznesením Okresného súdu Humenné z 23. januára 2023 sp. zn. 15C/357/2015 z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súdu Humenné na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1.1. Okresný súd Humenné (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom zo dňa 26. novembra 2020 sp. zn. 15C/357/2015 uložil žalovaným povinnosť uhradiť žalobkyni 1/ sumu 15 000 eur a žalobkyni 2/ sumu 25 000 eur, v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že zaplatením jednej zo žalovaných zaniká povinnosť druhej žalovanej (I. výrok). Žalovaným tiež uložil povinnosť uhradiť žalobkyni 2/ pozostalostnú úrazovú rentu mesačne vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa, splatnú vždy do 15. dňa príslušného kalendárneho mesiaca, k rukám žalobkyne 1/, s účinnosťou od 1.5.2013 s tým, že zaplatením jednej zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhej žalovanej (II. výrok), pričom nesplatenú časť pozostalostnej úrazovej renty za obdobie od 1.5.2013 do novembra 2020 vo výške 2 998,98 eur sú žalované povinné uhradiť k rukám žalobkyne 1/ do 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že zaplatením jednej zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhej žalovanej (III. výrok). V prevyšujúcej časti žalobu zamietol (IV. výrok). Žalobkyniam vo vzťahu k žalovanej 2/ priznal právo na náhradu konania v celom rozsahu s tým, že výška trov bude určená po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník (V. výrok) a vo vzťahu k žalovanej 1/ im právo na náhradu trov konania nepriznal (VI. výrok).

1.2. Z dôvodov rozsudku vyplýva, že manžel (od 29. mája 2010) žalobkyne 1/ a otec mal. žalobkyne 2/ S. O. zahynul ako vodič motocykla pri dopravnej nehode dňa XX. M. XXXX po kolízii s osobným motorovým vozidlom vedeným žalovanou 1/. Rozsudkom Okresného súdu Humenné sp. zn. 2T/145/2013 bola žalovaná 1/ uznaná za vinnú zo spáchania prečinu usmrtenia z nedbanlivosti podľa § 149 ods. 1 Tr. zákona a v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6To/33/2014 jej bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 8 mesiacov, ktorého výkon bol podmienene odložený na skúšobnú dobu v trvaní 16 mesiacov a trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá všetkých druhov na 1 rok. Poškodená M. O. bola s nárokom na náhradu škody odkázaná na konanie vo veciach občianskoprávných.

1.3. Žalobkyne sa žalobou domáhali ochrany osobnosti s náhradou nemajetkovej ujmy vo výške 50 000 eur pre žalobkyňu 1/ a 150 000 eur pre žalobkyňu 2/ a peňažnej renty pre žalobkyňu 2/ vo výške 500 eur mesačne od 1. mája 2013 do dosiahnutia 18 rokov veku, platenej k rukám žalobkyne 1/ do 20. dňa v mesiaci.

1.4. Súd prvej inštancie v spore aplikoval § 11, § 13 ods. 1 - 3, § 101, § 427 ods. 1, 2, § 428, § 429, § 448, § 889w Občianskeho zákonníka (ďalej „OZ“), § 4 ods. 1, 2 písm. a), § 4, § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla aj § 92 ods. 1, 2, § 93 ods. 1, 2 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení a § 62 ods. 1, 3 Zákona o rodine.

1.5. Konštatoval, že konaním žalovanej 1/ došlo k tak intenzívnemu a nezvratnému (pokiaľ ide o následok) porušeniu práva žalobkyň na rodinný život, že morálne zadosťučinenie je nepostačujúce. Prihliadal na trestnoprávne odsúdenie žalovanej 1/, ktorá objektívne zodpovedá za škodu podľa § 427 a nasl. OZ a za ujmu na osobnostných právach žalobkyň analogicky podľa § 420 a nasl. OZ. Žalovaná 1/ ako prevádzkovateľ motorového vozidla mala uzatvorené povinné zmluvné poistenie svojej zodpovednosti za škodu zmluvou č. 8880075159 podľa zák. č. 381/2001 Z. z. u žalovanej 2/; s jej námietkou o nedostatku jej pasívnej legitimácie sa okresný súd vyporiadal poukazom na ust. § 4 ods. 2 písm. a) zák. č. 381/2001 Z. z. a extenzívny a eurokonformný výklad pojmu škoda.

1.6. Okresný súd mal preukázanú dôvodnosť žaloby čo do základu, nie však čo do uplatnenej výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Prihliadal na závažnosť vzniknutej ujmy aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, a to na strane žalobkyň aj na strane žalovaných. K zásahu do osobnostných práv žalobkyň došlo v najhoršej možnej intenzite; zásah nie je možné odčiniť len ospravedlnením, či prinavrátením do pôvodného stavu. Citovej ujme utrpenej žalobkyňami usmrtením ich manžela a otca nezodpovedá trestnoprávna ochrana ani občianskoprávna ochrana prostredníctvom náhrady škody. Žalobkyniam vznikla smrťou ich manžela a otca nenapraviteľná ujma, závažným spôsobom bolo dotknuté ich právo na súkromný a rodinný život. Negatívny zásah do tejto osobnostnej sféry na ne pôsobil zraňujúco, vyvolal v nich emócie od smútku a žiaľu až po zlosť a nenávisť. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy vychádzal súd prvej inštancie zo skutočnosti, že smrťou manžela a otca bola žalobkyniam spôsobená trvalá a neodstrániteľná ujma, pretože sa pretrhla väzba k ich najbližšiemu človeku. Zo záverov znaleckého dokazovania vykonaného v trestnom konaní aj zo záverov uvedených v trestnom rozsudku Krajského súdu v Prešove vyplýva, že svoj podiel viny na vzniknutej kolízii mal aj neb. S. O.. Krajský súd konštatoval, že aj keď možno pričítať určitú mieru spoluúčasti poškodeného na vzniku dopravnej nehody nedodržaním povolenej rýchlosti jazdy, v danom prípade kolíziu situáciu spôsobila obžalovaná, ktorá ak by sa pri odbočovaní zaradila čo najďalej vľavo v časti vozovky určenej pre jej smer jazdy, vodič motocykla by mal možnosť spozorovať ju na dostatočnú vzdialenosť a tomu prispôsobiť, príp. prehodnotiť svoj predbiehač manéver. Súd prvej inštancie doplnil, že zo záverov znaleckého posudku znalca F. Z. S., vypracovaného pre účely trestného konania vyplýva, že v prípade jazdy motocyklistu rýchlosťou v danom úseku maximálne dovolenou tento mohol dopravnej nehode zabrániť. Znalec tiež konštatoval, že príčinu dopravnej nehody nie je možné z technického hľadiska stanoviť jednoznačne. Okresný súd zobral do úvahy, že vinníčkou dopravnej nehody bola žalovaná 1/, pretože bola za to právoplatne odsúdená. Okolnosti na strane neb. S. O. zobral do úvahy pri určení výšky nemajetkovej ujmy, ktorú znížil oproti stavu, ak by bolo preukázané, že neb. S. O. neniesol na vzniknutej dopravnej nehode žiadnu zodpovednosť. Uviedol, že: „Nevyčísľoval zníženie percentuálne alebo matematicky, ale pri určení výšky priznanej nemajetkovej ujmy na tieto skutočnosti prihliadol“.

1.6.1. Maloletej žalobkyne 2/ okresný súd priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 25 000 eur a rozhodol, že zaplatením jednej zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhej žalovanej.

Vychádzal z toho, že v čase smrti svojho otca S. O. mala žalobkyňa 2/ vek 2,5 roka a okolnosti nevnímala tak dramaticky, ako sa odohrali. Nebolo preukázané, aby jej súčasné zdravotné problémy (nechutenstvo alebo gastronomické problémy) súviseli so smrťou otca, nepochybne sa však jeho smrť maloletej dotýka v každodennom živote. Ani jej onkologické ochorenie nebolo v príčinnej súvislosti s dopravnou nehodou, ale pri liečbe svojej dcéry bol neb. S. O.Í. súčinný ako veľká citová opora, keďže ju sprevádzal na väčšinu zdravotníckych úkonov. V ďalšom liečení bola o túto citovú podporu ochudobnená a odkázaná už len na pomoc matky. Maloletá S. prišla o svojho otca, a teda aj o právo na rodinný život s ním, čo je nezvratný stav. V budúcom živote sa nebude môcť spoľahnúť na pomoc a podporu svojho otca, nebude s ním môcť mať citovú väzbu, prežívať radosti a starosti spojené s jej životom. Bude ochudobnená o možnosť tráviť s ním voľné chvíle, rozprávať sa, očakávať od neho rady a pomoc. Strata otca je nenahraditeľnou v živote každého človeka a o to viac bolestivou, ak k nej dôjde ešte v útlom alebo mladom veku dieťaťa. Hoci mal. S. prišla o možnosť žiť so svojim otcom, súd musel zobrať do úvahy, že jej otec sa správal riskantne, ak pred dôležitým vyšetrením ohľadne darcovstva orgánov svojej dcére jazdil na motorke s nedodržaním predpísanej rýchlosti.

1.6.2. Negatívny zásah do práva na rodinný život pôsobí zraňujúco, individuálne, inak a rozmanito u každej fyzickej osoby, lebo každý človek prežíva emócie a vzťahy s inými ľuďmi individuálne. Ľudia nevnímajú vždy rovnako okolnosti vonkajšieho sveta a aj ich vzťahy s inými vykazujú znaky osobitosti, neopakovateľnosti a jedinečnosti. Vzhľadom na to aj dôsledky zásahov do týchto osobnostných sfér života každého človeka sú vysoko individuálne. Na vyjadrenie rozsahu a intenzity ujmy, ktorú vyvolali zásahy do týchto oblastí súkromného a rodinného života, je nepostačujúce paušálne priznanie výšky nemajetkovej ujmy. Súd preto priznal žalobkyni 1/ náhradu nemajetkovej ujmy 15 000 eur a mal. žalobkyni 2/ 25 000 eur.

1.7. Maloletá žalobkyňa 2/ sa domáhala aj priznania peňažnej renty vo výške 500 eur mesačne od 01. mája 2013 do dosiahnutia 18 rokov veku. Okresný súd poukázal na existenciu vyživovacej povinnosti neb. S. O. k mal. žalobkyni 2/ a skutočnosť, že od jej narodenia 05. októbra 2010 do jeho smrti bol zamestnaný len v období od 28. februára 2011 do 31. júla 2011, od 01. augusta 2011 do úmrtia bol vedený ako uchádzač o zamestnanie. Tvrdenie žalobkyne 1/, že si finančné prostriedky v bližšie neuvedenej výške zabezpečoval prácou „načierno“ pre kamaráta, nebolo preukázané a navyše išlo o činnosť nelegálnu. Súd prvej inštancie určil výšku pozostalostnej úrazovej renty v rozsahu, v akom by bola určená výška výživného S. O. na jeho mal. dcéru v čase jeho smrti, čo by bolo vzhľadom na jeho osobné a majetkové pomery vyživovacia povinnosť v minimálnom rozsahu. Súd prvej inštancie potom určil výšku pozostalostnej úrazovej renty ako 30 % zo životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa za každý mesiac od 01. mája 2013 do rozhodnutia súdu. Zároveň určil, že žalované majú povinnosť platiť túto rentu k rukám matky žalobkyne 2/ s tým, že zaplatením jednej zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhej žalovanej. Nesplatenú časť pozostalostnej úrazovej renty za obdobie od 01. mája 2013 do novembra 2020 súd prvej inštancie vyčísľil na sumu 2 998,98 eura a na jej úhradu zaviazal žalované tak, že zaplatením jednej zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhej žalovanej. V prevyšujúcej časti žalobu žalobkyne 2/ o pozostalostnú úrazovú rentu zamietol.

1.8. V ďalšej časti dôvodov okresný súd uviedol, prečo nárok žalobkyň na zaplatenie nemajetkovej ujmy nepovažoval za solidárny podľa ustanovenia § 438 ods. 1 OZ, ale rozhodol, že zaplatením jednej zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhej žalovanej.

1.9. O náhrade trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa zásady úspechu v zmysle § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) vychádzajúc z toho, že do práv žalobkyň bolo preukázateľne zasiahnuté a výška prisúdenej čiastky závisela len od posúdenia súdu. Žalobkyne potom majú právo na náhradu trov konania v celom rozsahu, avšak iba z prisúdenej sumy. Vo vzťahu k žalovanej 1/ žalobkyniam právo na náhradu trov konania nepriznal podľa § 257 CSP. Dôvody hodné osobitného zreteľa videl v osobných a majetkových pomeroch žalovanej 1/, pre ktoré jej bola priznaná aj právna pomoc Centrom právnej pomoci. Zohľadnil aj, že žalovanej 1/ bola rozsudkom okresného súdu sp. zn. 11C/351/2015, ktorý bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 22Co/7/2019, uložená povinnosť zaplatiť rodičom neb. S. O. každému po 15 000 eur ako nemajetkovú ujmu. V uvedenom konaní nevystupovala poisťovňa, a teda tento záväzok musí žalovaná 1/ uhradiť z vlastných finančných prostriedkov.

2.1. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (ďalej iba „odvolací súd“) rozsudkom z 10. marca 2022

sp. zn. 5Co/22/2021 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil okrem výroku o trovách konania vo vzťahu medzi žalobkyňami 1/ a 2/ a žalovanou 2/ (I. výrok), zmenil vo výroku o trovách konania medzi žalobkyňami a žalovanou 2/ tak, že priznáva žalobkyňiam vo vzťahu k žalovanej 2/ nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu z prisúdenej sumy s tým, že o jej výške rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením (II. výrok) a náhradu trov odvolacieho konania stranám nepriznal (III. výrok). Konštatoval, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností, na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a prejednávany spor aj správne právne posúdil. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami súdu pri hodnotení dôkazov a právnymi závermi. V priebehu odvolacieho konania žalobkyne ani žalovaná 2/ nepredostreli relevantný argument majúci súvis s prejednávanou vecou, ktorý by bol takej povahy, že by mohol priniesť pre nich priaznivejšie rozhodnutie.

2.2. Na zdôraznenie vecnej správnosti a v súvislosti s odvolacími námietkami žalobkyň i žalovanej 2/ doplnil, že výška náhrady nemajetkovej ujmy musí odrážať všeobecne zdieľané predstavy o spravodlivosti. Nemajetková ujma vzniknutá porušením osobnostných práv sa vo všeobecnom slova zmysle ani nedá odškodniť a jej rozsah nemožno exaktne kvantifikovať a vyčísliť. Kritériu primeranosti priznávanej peňažnej satisfakcie zodpovedá aplikácia tzv. „statusu obete“ podľa čl. 34 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorú objasnil Európsky súd pre ľudské práva v rozhodnutí Scordino proti Taliansku i v rozhodnutí Stanková v. Slovenská republika. „Pokiaľ má náprava kompenzačný charakter, jej výška nemusí byť rovnaká, akú by priznal v porovnateľných prípadoch súd. Nesmie však byť zjavne neprimeraná okolnostiam prípadu, pričom pri posudzovaní tejto primeranosti je potrebné zohľadňovať aj životnú úroveň v danej krajine, a tiež to, či priznaná suma nevybočuje z právnej tradície v danej krajine, aj to, ako rýchlo sa jej sťažovateľ domohol.“ (JUDr. Andrea Erdősová, PhD., Krátke pojednanie o škodách, ujmach a ich náhradách vo svetle judikatúry súdov vnútroštátnych, českých, Súdneho dvora Európskej únie i Európskeho súdu pre ľudské práva). Ústavný súd Českej republiky konštatoval, že pri stanovení výšky relutárnej náhrady je nutné použiť princíp proporcionality tiež spôsobom, že všeobecné súdy porovnajú čiastky tejto náhrady prisúdené v iných prípadoch (sp. zn. I. ÚS 2844/14). Odvolací súd poukázal na sumy náhrady nemajetkovej ujmy priznanej v ním označených rozsudkoch okresných a krajských súdov a závery autora JUDr. Roberta Šorla, PhD. uvedené v odbornom článku „Náhrada nemajetkovej ujmy (bolestné za smútok) pozostalého príbuzného, stav a východiská“ publikovanom v časopise Bulletin slovenskej advokácie č. 9/2017: Diverzita prístupov žalobcov je najmarkantnejšia v uplatnených sumách náhrady nemajetkovej ujmy. Prirodzene najpočetnejšie sú žaloby pozostalých, prevažne maloletých detí (33), ktoré si uplatnili náhrady od 100, 66, 50, 49, 33, 22, 10 až do 8 tisíc eur. Pozostalých 7 manželov si uplatnilo náhrady zhruba od 200, 100, 90, 83, 70, 40, 10 až do 8 tisíc eur. Manželom priznané náhrady sa pohybujú vo výškach od 100, 70, 50, 45, 40, 33, 26, 23, 22, 20, 10, 8, 6, 5 až do 4 tisíc eur. Náhrady priznané maloletým deťom sú od 100, 35, 23, 22, 15, 13, 10, 8, 6 až do 5 tisíc eur. Odvolací súd uzavrel, že priznaná výška nemajetkovej ujmy pre žalobkyňu 1/ v sume 15 000 eur a pre žalobkyňu 2/ v sume 25 000 eur zodpovedá požiadavke primeranosti a proporcionálnej náhrady ich utrpenia. Smrť manžela bola pre žalobkyňu 1/ zásadným zvratom v jej dovtedajšom živote, hoci neskôr nadviazala nový partnerský vzťah a narodilo sa jej ďalšie dieťa. Stratila manžela, s ktorým si budovali spoločnú budúcnosť a otca pre svoju dcéru, človeka, ktorý jej bol nápomocný v zložitom životnom období, kedy dcéra trpela onkologickým ochorením. Neskôr bola nútená zabezpečiť si vlastný byt, lebo sa musela vystáňovať z bytu svojich svokrovcov. Na to potrebovala úver, ktorý musela splácať. Život sa jej zhoršil nielen v citovej, ale aj ekonomickej oblasti, lebo všetky potreby dcéry ako osoby s ťažkým zdravotným postihnutím musela z minimálneho príjmu (opatrovateľský príspevok a neskôr vdovský dôchodok) zabezpečovať sama. Nenaplnili sa jej očakávania spoločného rodinného života. Prišla o blízku osobu, o manžela, ktorý jej bol oporou. Vo vzťahu k odvolacej námietke žalobkyne 1/ o neprimeranosti sumy 15 000 eur, pretože takáto suma bola priznaná aj rodičom nebohého, pred ktorými má ona prednosť odvolací súd uviedol, že otázka, kto má alebo nemá prednosť v konaní o priznaní nemajetkovej ujmy, riešená byť nemôže. Súd prvej inštancie podľa názoru odvolacieho súdu zhodnotil všetky predpísané kritériá, a to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy aj okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti žalobkyne 1/ došlo a aj vzhľadom na citovanú judikatúru, je suma 15 000 eur primeraná a zamietnutie žaloby v prevyšujúcej časti bolo dôvodné.

2.3. Odvolací súd ďalej uviedol, že priznanie náhrady nemajetkovej ujmy maloletej žalobkyni 2/ vo výške 25 000 eur súd prvej inštancie riadne odôvodnil v bode 37. odôvodnenia rozsudku; jeho odôvodnenie odvolací súd zopakoval a dodal, že aj v tomto prípade je priznanie nemajetkovej ujmy vo výške 25 000 eur a zamietnutie žaloby v prevyšujúcej časti v súlade s požiadavkou spravodlivosti.

2.4. Súd prvej inštancie sa zaoberal aj spoluvinou S. O. pri dopravnej nehode a do jeho hodnotiacej úvahy, keďže zodpovedá pravidlám formálnej logiky, niet dôvodu odvolacím súdom zasahovať.

2.5. Odvolacie námietky žalovanej 2/ smerovali k zneniu ustanovenia § 448 OZ, ktoré v čase vzniku dopravnej nehody účinné nebolo, preto nie sú dôvodné. Súd prvej inštancie správne rozhodol, keď uložil žalovaným povinnosť uhradiť žalobkyni 2/ pozostalostnú úrazovú rentu mesačne vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa, splatnú vždy do 15. dňa príslušného kalendárneho mesiaca k rukám žalobkyne 1/, s účinnosťou od 01. mája 2013 s tým, že zaplatením jednej zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhej žalovanej. Zároveň správne rozhodol aj o nesplatení časti pozostalostnej úrazovej renty. V tejto časti odvolací súd v plnom rozsahu odkázal na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie v bode 47. a 48. rozsudku.

2.6. Odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP vo výroku o trovách konania medzi žalobkyňami a žalovanou 2/ preto, že súd prvej inštancie opomenul na rozdiel od správneho odôvodnenia v tejto časti uviesť, že ide o nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu z prisúdenej sumy, čo je len formálnou zmenou tejto časti rozhodnutia.

2.7. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 2 CSP. V odvolacom konaní boli neúspešné tak žalobkyne 1/, 2/ ako i žalovaná 2/. Preto považoval odvolací súd za spravodlivé náhradu trov odvolacieho konania stranám nepriznať.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalobkyne dovolanie tvrdiac existenciu dovolacích dôvodov podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a), b) CSP. Odvolaciemu súdu vytkli, že žiadnym spôsobom neodôvodnil, z akého dôvodu sa stotožnil s názormi súdu prvej inštancie o výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy a neuviedol žiadne bližšie logické úvahy, v zmysle ktorých dospel k priznaným výškam; jeho rozhodnutie označili za nepreskúmateľné. Zopakovali skutkové tvrdenia prednášané v konaní pred súdmi nižších inštancií tvrdiac, že ide o také vážne argumenty, ktoré zakladajú povinnosť odvolacieho súdu sa nimi podrobne zaoberať vo vzťahu ku konečnému vysloveniu o výške majetkovej satisfakcie. Z odôvodnenia rozsudku nie je zrejmé, na základe čoho odvolací súd dospel k záveru o existencii spoluzavinenia poškodeného S. O. a jeho miere neurčenej zlomkom alebo percentom. Ide o prekvapivý záver, ktorý nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Nie je potom zrejmé, z akého základu vychádzali súdy pri ustálení výšky prisúdenej nemajetkovej ujmy ako sumy, ktorá vznikla po odpočítaní spoluzavinenia nebohého, na ktoré súdy prihliadli. Priznané sumy náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyne (ďalej aj „dovolateľky“) nepovažujú za spravodlivú a dostatočnú materiálnu satisfakciu. Priznané sumy považujú za odklon odvolacieho súdu od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a všeobecných súdov, ktoré v obdobných prípadoch priznávajú náhradu v rozsahu 66 500 eur až 200 000 eur (rozhodnutia okresných a krajských súdov, ktorých spisové značky žalobkyne uviedli). Dodali, že „Dovolací súd je toho názoru, že aj vo všeobecnosti je potrebné v takýchto prípadoch priznať vyššie náhrady s prihliadnutím na špecifické okolnosti prípadu, najmä vek pozostalej manželky, vek dieťaťa, vek poškodeného, závažné ochorenie maloletého dieťaťa, stratu akejkoľvek ekonomickej hodnoty a ďalšie“. Európsky súd pre ľudské práva sa prikláňa k názoru, že náhrady nemajetkovej ujmy ako majetková satisfakcia straty živiteľa rodiny majú aspoň čiastočne nahradiť jeho príjem počas bežnej dĺžky manželského života a u chorých jedincov zohľadniť aj ich ochorenie a potrebu liečenia s vynaložením finančných prostriedkov, ktoré by bol povinný zabezpečiť nebohý poškodený.

4. Žalovaná 1/ sa k dovolaniu nevyjadrila.

5. Žalovaná 2/ vo vyjadrení k dovolaniu vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP uviedla, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (rozhodnutia NS SR sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/107/2012 a 7Cdo/92/2012). Žalovaná 2/ zastáva názor, že v prejednávanej veci uvedený dovolací dôvod nie je daný, nakoľko v prípadoch, ak súd

nerozhodne podľa predstáv účastníka konania a jeho návrhu nevyhovie, nejde o porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces. Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Dovolateľ musí v dovolaní presne uviesť, ktorý konkrétny judikát (rozhodnutie uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky) nerešpektoval odvolací súd vo svojom rozhodnutí; dovolateľky v dovolaní neoznačili ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu, od ktorej sa podľa ich názoru odvolací súd odklonil. Dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie odvolacieho súdu mali dovolateľky na mysli (porovnaj Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck 2016, str. 1382 a tiež 3Cdo/28/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/50/2017, 8Cdo/78/2017). K dovolateľkami uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, žalovaná 2/ uviedla, že ak procesná strana vyvodzuje prípustnosť podľa citovaného ustanovenia, musí konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, vysvetliť, v čom je riešenie právnej otázky odvolacím súdom nesprávne, uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. To znamená, že toto ustanovenie dopadá len na takú právnu otázku, ktorú riešil odvolací súd, t. j. vysvetlil jej podstatu a uviedol súvisiace právne úvahy spolu s dôvodmi, pre ktoré zvolil práve riešenie, na ktorom založil svoje rozhodnutie a dovolací súd zároveň ešte túto právnu otázku neriešil. Právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca pre rozhodnutie vo veci samej, pričom táto musí byť dovolateľom nastolená v dovolaní jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom, čo v súdnej veci však absentuje. Žalovaná 2/ zastáva názor, že v preskúmvanej veci dovolateľky zastúpené kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom) nevymedzili uplatnené dovolacie dôvody (nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom) spôsobom uvedeným v ust. § 432 ods. 2 v spojení s ust. § 421 Civilného sporového poriadku, čo je dôvodom pre odmietnutie dovolania podľa ustanovenia § 447 písm. f) Civilného sporového poriadku. Pre úplnosť žalovaná 2/ poukázala aj na to, že dovolacia argumentácia žalobkyní je totožná s ich odvolacou argumentáciou, ktorou sa odvolací súd zaoberal a zaujal k nej stanovisko formulované v odôvodnení svojho rozhodnutia, pričom ani v priebehu odvolacieho konania nedošlo ku zmene skutkového ani právneho stavu. Spoluzavinenie poškodeného S. O. na vzniku dopravnej nehody, a tým i na vzniku škody, bolo nepochybne preukázané v trestnom konaní vedenom pred Okresným súdom Humenné pod sp. zn. ZT/145/2013, pričom na mieru spoluzavinenia musí súd v civilnom konaní pri rozhodovaní o nárokoch na náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy prihliadať ex lege. Z tam vypracovaného znaleckého posudku znalca z odboru cestnej dopravy F. Z. S. je zrejmé, že k dopravnej nehode došlo na ceste I. triedy, kde bola dovolená rýchlosť 70 km/hod., žalovaná 1/ sa pohybovala rýchlosťou od 19 do 22 km/hod. a motocyklista rýchlosťou od 90 do 100 km/hod. Znaleckým dokazovaním tak bolo preukázané nielen to, že z technického hľadiska príčinu dopravnej nehody a kolíziu situáciu vyvolala žalovaná 1/ ako vodička, ktorá vošla do koridoru jazdy motocykla v čase, kedy ju už predchádzal, ale na druhej strane bolo rovnako preukázané, že pokiaľ by motocyklista jazdil rýchlosťou, ktorá bola v danom úseku cesty dovolená, zaregistroval by včas vytvorené nebezpečenstvo a v prípade havarijného brzdenia by dokázal zastaviť ešte pred miestom zrážky. Pri takejto dôkaznej situácii mal aj súd v trestnom konaní za to, že na dopravnej nehode má čiastočnú vinu aj neb. S. O.. Žalovaná 2/ poukázala na rozhodnutie NS SR sp. zn. 1Cdo/77/2009, v zmysle ktorého „Správanie samej dotknutej osoby pri neoprávnenom zásahu sa stáva právne významným pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 OZ), ktorú výšku určuje súd podľa závažnosti ujmy a podľa okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo (§ 13 ods. 3 OZ). Týmito okolnosťami sú nielen okolnosti na strane samotného škodcu (v preskúmvanom prípade žalovaného), ale súčasne sú to aj okolnosti na strane dotknutej osoby (v preskúmvanom prípade nebohého syna a brata žalobcov), na ktoré okolnosti správne súdy nižších súdov prihliadali.“ a doplnila, že v rozsahu, v akom sa na vzniku ujmy podieľalo konanie poškodeného, je vylúčená zodpovednosť toho, kto sa zásahu do osobnostných práv dopustil, a preto na túto skutočnosť ako okolnosť, za ktorej k

porušení práva došlo, musí soud aj z úradnej moci pri rozhodovaní o nárokoch žalobkyní vychádzať. V závere vyjadrenia žalovaná 2/ navrhla, aby dovolací súd dovolanie žalobkyní ako neprípustné odmietol alebo ako zjavne nedôvodné zamietol a priznal žalovanej 2/ voči žalobkyniam nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP; ďalej tiež „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania. Bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a vzhľadom na uplatnený dovolací dôvod [§ 420 písm. f) CSP] zároveň aj dôvodné. Ak totiž dovolanie smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí z dovolacieho dôvodu uvedeného v § 420 CSP, potom existencia niektorej z väd uvedených v tomto ustanovení (spôsobujúcich tzv. zmätočnosť rozhodnutia) znamená nielen splnenie podmienky prípustnosti dovolania, ale zároveň zakladá bez ďalšieho aj jeho dôvodnosť.

7. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v miere porušujúcej jej právo na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie a na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

8. Dovolateľky namietli v dovolaní, vychádzajúc z jeho obsahu (§ 124 CSP), existenciu väd v procese dokazovania a hodnotenia dôkazov, ktorého výsledkom bol záver o spoluzavinení neb. S. O. na vzniku dopravnej nehody, a tým aj na zásahu do ich osobnostných práv aj nedostatočné odôvodnenie rozsudkov okresného aj odvolacieho súdu.

9. Podľa konštantnej judikatúry najvyššieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP paušálne tvrdenie o nedostatočne zistenom skutkovom stave, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval ústavný súd napríklad v uznesení sp. zn. II. ÚS 465/2017, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti. Na druhej strane Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojich rozhodnutiach vyslovil názor, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (III. ÚS 332/09).

10. Dokazovanie je časť civilného súdneho konania, v rámci ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci. V dokazovaní sa súd obmedzuje len na zisťovanie skutkových poznatkov (poznatkov o skutkových okolnostiach, ktoré zakladajú a odôvodňujú prejednaný nárok).

11. Hodnotenie dôkazov je činnosť, pri ktorej súd hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, majúcej základ v ústavnom princípe nezávislosti súdov. Táto zásada, vyplývajúca z čl. 15 základných princípov Civilného sporového poriadku, normatívne rozvinutá v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritórne rozhodnutie

musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (v podrobnostiach pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 729). Hodnotenie dôkazov totiž nemôže byť v rozpore so zákonným príkazom vyjadreným v § 191 ods. 1 Civilného sporového poriadku v miere spôsobilej postaviť konanie i jeho výsledok do pozície nespravodlivosti a neobjektívnosti (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 01. decembra 2015 sp. zn. III. ÚS 90/2015).

12. O vadách v procese dokazovania možno hovoriť vtedy, ak súd vychádzal pri rozhodnutí zo skutočnosti, pre ktorú nie je z vykonaných dôkazov podklad, alebo ak považoval určitú skutočnosť za základ svojho rozhodnutia úplne inak, ako vyplýva z vykonaného dokazovania, prípadne, ak nezistil určitú podstatnú skutočnosť, ktorá bez ďalšieho z vykonaného dokazovania vyplýva.

13. K námietkam dovolateľiek týkajúcim sa nedostatkov (riadneho) odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu aj súdu okresného treba uviesť, že (aj) z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Jedným z prejavov princípov riadneho a spravodlivého procesu, vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní, je totiž povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 220 CSP a § 393 CSP, I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal v argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať aj na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe dospel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Všeobecný súd musí súčasne vychádzať z materiálnej ochrany zákonnosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov - od 01. júla 2016 strán sporu (IV. ÚS 1/2002, II. ÚS 174/04, III. ÚS 117/07, III. ÚS 332/09, I. ÚS 501/11). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Séria A, č. 254-B, str. 49, § 30).

14. Podstata zásadnej dovolacej argumentácie žalobkýň sa týkala okrem iného hodnotenia dôkazov súdmi nižších inštancií, ktoré dospeli k záveru, že zosnulý S. O. bol spoluzodpovedný za vznik dopravnej nehody, pri ktorej prišiel o život a v dôsledku ktorej došlo k zásahu do osobnostných práv žalobkýň. Dovolačky tvrdili, že „ide o prekvapivý záver, ktorý nemá oporu vo vykonanom dokazovaní“. Dovolací súd v dovolacom prieskume zistil, že súdy vychádzali z obsahu spisu sp. zn. 2T/145/2013 Okresného súdu Humenné v spojení so spisom odvolacieho Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6To/33/2014, ktorých súčasťou bol aj znalecký posudok súdneho znalca F. Z. S. analyzujúci spôsob vedenia motorového vozidla žalovanou 1/, spôsob jazdy na motocykli neb. S. O. aj príčinu ich kolízie v podobe dopravnej nehody s následkom fatálnym pre vodiča motocykla. Súdy v posudzovanom občianskoprávnom spore pri ustálení spoluzavinenia S. O. na dopravnej nehode vychádzali z týchto záverov, čo riadne v odôvodneniach svojich rozhodnutí uviedli. Dovolací súd preto konštatuje, že argumentácia dovolateľiek v tejto časti dovolania nekorešponduje s priebehom súdneho konania pred okresným a odvolacím súdom ani s obsahom spisu. Inak povedané, zásah do práva žalobkýň na spravodlivý proces vadami v procese dokazovania a hodnotenia dôkazov, ktorý predchádzal záveru o spoluzavinení neb. S. O. na okresnom ani na odvolacom súde, v dovolacom prieskume zistený nebol.

15. K námietkam žalobkýň týkajúcim sa nedostatkov odôvodnenia dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu (aj rozsudku súdu prvej inštancie, keďže určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu

s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu) treba uviesť, že právo na istú kvalitu súdneho konania, ktorého súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné sudy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Kritériom pre posúdenie (ne)preskúmateľnosti rozhodnutia je splnenie náležitostí odôvodnenia ustanovených zákonom (uznesenie najvyššieho súdu z 10. januára 2013 sp. zn. 3Cdo/225/2012). Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť, teda na to, aby premisy zvolené v rozhodnutí rovnako ako závery, ku ktorým na ich základe došiel, boli pre širšiu právnickú (ale aj laickú) verejnosť prijateľné, racionálne, ale v neposlednom rade aj spravodlivé a presvedčivé. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva pritom nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

16. Dovolateľky označili za nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudkov súdov nižších inštancií absenciu určenia spoluzavinenia poškodeného S. O. na vzniknutej škode a následnom zásahu do osobnostných práv žalobkýň zlomkom alebo percentom, takže nie je potom zrejmé, z akého základu vychádzali pri ustálení výšky prisúdenej nemajetkovej ujmy ako sumy, ktorá vznikla po odpočítaní spoluzavinenia nebohého, na ktoré sudy prihliadli. Dovolací súd po preskúmaní obsahu spisu došiel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie ani rozsudok odvolacieho súdu v tejto časti skutočne nespĺňajú vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 220 ods. 2 CSP a § 396 CSP. Sudy pri posudzovaní okolností, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo, vychádzali aj zo skutočnosti, že svoj podiel na vzniku dopravnej nehody niesol aj neb. S. O.; nepovažovali teda za správne, aby sa táto okolnosť neodrazila na ustálenej výške náhrady nemajetkovej ujmy. Treba dať dovolateľkám za pravdu, že z odôvodnení rozsudkov okresného a odvolacieho súdu nie je zistiteľné, akou sumou ustálili výšku náhrady nemajetkovej ujmy utrpenej každou zo žalobkýň, ktorá by im prislúchala v prípade, ak by neprihliadali na spoluzavinenie neb. S. O. a v akom rozsahu, zodpovedajúcom spoluzavineniu zosnulého S. O. na vzniku dopravnej nehody túto náhradu krátili, čo robí ich rozhodnutia nepreskúmateľnými. Dovolacia námietka, že nie je známe, z akého dôvodu sa odvolací súd stotožnil s názormi súdu prvej inštancie o výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy a neuviedol žiadne bližšie logické úvahy, v zmysle ktorých došiel k priznaným výškam, nie je opodstatnená. Z obidvoch rozsudkov celkom zrejme vyplývajú kritériá, ktoré sudy aplikovali na ustálenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy (okresný súd v bodoch 32. až 38., odvolací súd v bodoch 35. až 40. tak, ako je ich obsah uvedený v bodoch 1. a 2. tohto rozhodnutia dovolacieho súdu).

17. Dovolací súd uzatvára, že sudy nižších inštancií svoje rozsudky dostatočne neodôvodnili, čo predstavuje porušenie práva dovolateľiek na spravodlivý proces. Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP je prípustné aj dôvodné, a preto je potrebné napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu aj rozhodnutie súdu prvej inštancie zrušiť (§ 449 ods. 1, 2 CSP) a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

18. Dovolací súd zrušil nielen rozsudky odvolacieho a okresného súdu, ale aj súvisiace uznesenia okresného súdu sp. zn. 15C/357/2015 zo dňa 23. januára 2023 a sp. zn. 15C/357/2015 z 21. októbra 2022, obsahujúce výroky o vyčíslení trov konania závislé od rozhodnutia o napadnutom výroku (o trovách konania). Dovolací súd je totiž podľa § 439 písm. a) CSP viazaný rozsahom dovolania okrem prípadov, ak od rozhodnutia o napadnutom výroku závisí výrok, ktorý dovolaním nebol dotknutý. Rozsah dovolania predstavujú napadnuté výroky rozhodnutia odvolacieho súdu (tu celý rozsudok odvolacieho súdu), dôvody dovolania sú námietky uvedené dovolateľom podľa ustanovení § 431 CSP a

§ 432 CSP. Civilný sporový poriadok ustanovuje výnimky zo zásady viazanosti dovolacieho súdu rozsahom podaného dovolania, kedy dovolací súd preskúmava napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu. Jednou z takýchto výnimiek je tzv. závislý výrok. Výrokom závislým od rozhodnutia o napadnutom výroku je taký výrok, ktorého obsah je viazaný na iný výrok s tým, že sám osebe neobstojí, pokiaľ by tento iný výrok odpadol alebo bol zmenený. V prejednávanom spore obsah výrokov uznesení o vyčíslení konkrétnej výšky prisúdenej náhrady trov konania po zrušení celého rozsudku odvolacieho súdu aj celého rozsudku súdu prvej inštancie sám osebe neobstojí.

19. Aj keď je existencia dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP sama osebe dôvodom pre zrušenie rozsudku súdu a vrátenie veci na ďalšie konanie a dovolací súd nemá dôvod zaoberať sa prípustnosťou dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, vzhľadom na obsah dovolania a zásadu hospodárnosti konania nad rámec udáva, že v zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa dovolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Dovolateľky otázku zásadného právneho významu (právnu otázku, nie otázku skutkovú), od vyriešenia ktorej malo závisieť rozhodnutie odvolacieho súdu, uvedeným spôsobom nevymedzili.

20. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

21. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.